

Пән аралық байланыстар

Тексерген:

Орындағандар: Жүсіпалиева Ж.А.

Мұхаметжан А.Ш. БО-31

Жоспар:

1. Елбасымыз Н.Ә.Назарбаевтың сөзі.
2. Пән аралық байланыс.
3. Химия ғылымының басқа ғылымдармен байланысы.
4. Химия ғылымының биология ғылымымен байланысы.
5. Қорытынды.

Мақсаты: химияны жаратылыстану ғылымдарымен байланыстыра оқытудың ерекшеліктерін айқындап, әдіс – тәсілдердің тиімділігін анықтау. Химия пәнінің жаратылыстану ғылымдарымен байланысына қысқаша сипаттама бере отырып, нақты

1. Елбасымыз Н.Ә.Назарбаевтың сөзі.

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңында «Білім жүйесінің басты міндеті – ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыруға және кәсіби шыңдауға бағытталған білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау, оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу» деп жазылған.

Осы заңды орындау мақсатында бүгінгі заман талабына сай білімді, білікті мамандарды дайындау ең негізгі мәселелердің бірі болып отыр. Осы жөнінде Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев өзінің жолдауында да айтып өткен. Еліміздің экономикасын дамыту үшін барлық өндіріс салаларын дамытуымыз қажет. Оның ішінде Қазақстанның ең негізгі ғылымдарының бірі – химия. Өйткені Қазақстан пайдалы қазбаларға бай ел. Ол қазбаларды игеру үшін білімді де, білікті мамандар қажет. Ол мамандарды оқыту мектеп қабырғасынан басталады.

2. Пән аралық байланыс

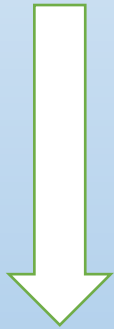
Пәнаралық байланыс – оқытудың қазіргі кезеңдегі ең көп қолданылатын үрдістерінің бірі. Ол пәндер арасындағы заңды байланыстылықты реттейді, оқушылардың алған білімдерінің бір-бірімен сабақтастығын бір жүйеге келтіреді. Пәнаралық байланыс оқушының меңгерген білімін кешенді түрде пайдалана білуге жол ашады. Бұл мәселенің ең негізгі дидактикалық міндеті – оқыту үрдісінің білім беру, тәрбие беру, дамытушылық сипатының ара сындағы байланысты күшейте отырып, білім сапасын көтеру болып табылады.

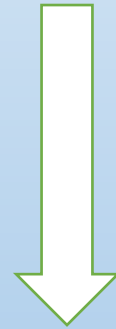
Химия пәнін оқытуда – биология, физика, математика пәндерін білмейінше, қазіргі кездегі химия негіздерін меңгеру мүмкін емес, ал жаратылыстану пәндерін химияны білмей, толық түсіне алмайды. Олай болса, химия пәнінен алған сапалы білім, жалпы оқушы көзқарасының қалыптасуына әсері зор. Химия жаратылысты зерттейтін ғылымдардың бірі. Жаратылыс дегеніміз –бізді айнала қоршаған материалдық дүние. Сондықтан химия жаратылыстану ғылымдарының қатарына жатады. Мен дипломдық жұмысымда « Химияны жаратылыстану ғылымдарымен байланыстыра оқытудың ерекшеліктері» тақырыбы бойынша мектептегі химияны оқытудағы жаратылыстану пәндерінің маңызын ашуға көңіл бөлдік.

Биология

Физика

Математика

Жаратылыстану

Бір Жан-жақты анықтама мынадай: пәнаралық байланыс бар синтездеу, интегративтік қарым-қатынас көрсету педагогикалық санаты табылған объектілердің, құбылыстар мен ақиқаттың процестері арасындағы білім беру процесінің мазмұны, формалары мен әдістері көрініс табады және орындау, білім беру даму және өз функцияларын тәрбиелеу шектеулі бірлік.

ерекшеліктері: пәнаралық байланыстары бөлінеді

Білім - студенттердің білімін кешенді жүйесін қалыптастыруға бағытталған. Мектеп кешенінде білім беру мазмұнын жетілдіру бойынша Reliance пәнаралық оқыту пайдалану іріктеу критерийлерінің бірі болып табылады және пәндерді байланысты бағдарламаларды оқу материалдарын үйлестіру. Оқу - пәнаралық арқылы оқытудың білім беру деңгейін көтеру байланыстар, оның арттыру функциясын жақсартады. Психологиялық негізі Білім беру және оқыту іс-қимылын анықтауға зерттеулер функциялары пәнаралық байланыстары, сана логикалық бірлігі орындайды, сезім және адам психикалық қызметінің іс-шаралар. Бұл бірлігін қамтамасыз ету Оқыту, кешенді көзқарас педагогикалық шарттарының бірі болып табылады ажырамас жеке білім ретінде әлемнің қалыптастыруға бағытталған (NA Menchinskaya E.

Ғылым ретінде дамып келеді, сондықтан жоғарғы оқу орындарында химия оқыту әдістемесі енгізіліп отыр

Химияны ң оқыту әдістеме сі

Ұйымдастыру формалары, құралдар және әдістерін жетілдіру, мектеп алдына қойылатын талаптарға сәйкестендіру

Химия оқыту әдістемесінің міндеті сол пәнді оқыту әдісі: педагогика, дидактика, әдістеме

Оқыту әрекетін, дидактиканы зерттейді

3. Химия ғылымының басқа ғылымдарымен байланысы.

Осының алдында ғана баяндалған химияны оқыту әдістемесін зерттеуді төрт мәселеге топтастыруға болады. Химияны оқыту әдістемесі алдымен химия ғылымымен тығыз байланысты қарастырылады. Себебі, химияны оқыту әдістемесі мектеп химиясының мазмұнын анықтауда шешуші роль атқарады. Мектеп химиясы оқушыларға химия ғылымы ашқан теориялар мен заңдылықтарды, деректерді, ұғымдар мен түсініктердің негізін үйретеді. Химиядан оқу материалын іріктегенде, көрнекі көрсетілетін және зертханалық тәжірибелерді жетілдіруде, көрнекі құралдардың жаңа түрлерін жасауда, оқытудың формалары мен әдістері қолданылады. Оларға жататындар: оқу материалын іріктеу, химия ғылымының мазмұнын әдістемелік талдау, бұрыннан қолданылып келе жатқан көрнекіліктерді, зертханалық тәжірибелерді, көрнекі құралдарды жетілдіру және жаңадан ұсыну оқушылардың өздігінен істейтін жұмыстарының тапсырмаларын жасауы т.б.

Химия пәнімен байланысатын пәндер.

1. Жаратылыстану
2. Биология
3. Физика
4. Экология
5. Агрохимия
6. Биохимия
7. Медициналық химия
8. Геология
9. Космостық химия

4. Химия ғылымының биология ғылымының байланысы

Биология мен химия пәнаралық байланыста экологиялық білім және сабақ үстінде әр тақырыпты өткенде жан-жақты байланыстыра отырып білім беру үшін материалдарды сұрыптағанда қоршаған ортадағы болып жатқан әр түрлі құбылыстарды жалпы және жеке заңдар мен ережелер негізінде түсіндіруге бастаса, оқушыларда қоршаған орта жүйесіндегі түрлі үдерістерге танымдық көзқарас қалыптасып, ол жалпы білімнен мамандықтарына қатысты кәсіби білімге ұласады. Ал мұндай білім беру жүйесін іске асыру үшін, ең алдымен пәнаралық байланыста оқытылатын пәннің мазмұны оқытудың мақсатын, нәтижесін анықтайтындай оқу бағдарламасында

Жаратылыстану мен химия байланысы.

Жаратылыстану пәндерінен экологиялық білім беруге пәнаралық байланысты тудыра отырып, керекті қосымша әдебиеттер және күнделікті ақпарат құралдарынан алынатын мағлұматтар мен ғылыми – экологиялық материалдар жүйесі дайындалуы тиіс. Ал оқулықтан және жинақталған оқу материалдарынан оның тиімді тұстарын анықтап, таңдап алуы мұғалімнің шеберлігіне байланысты. Жаратылыстану пәндерін пәнаралық байланыс арқылы оқытудың тиімділігін арттыруда мына мәселелер даралап алынып қарастырылады:

Пән аралық байланыстар тірек-сызбалар:

- — пәнаралық байланыс негізінде берілетін экологиялық білімнің қажеттілігін
- дәлелдеу;
- — химияның немесе биологияның жаратылыстану пәндерімен байланысында қандай тақырыптарды оқыту керектігі;
- — пәндер арасындағы өзара байланыс қандай бағытта жүзеге асады және қандай тақырыптарды өзара байланыстыруға болады;
- — пәнаралық байланысты қандай формада және қандай әдіспен оқыту керек;

- — зертханада, өндірісте, қоршаған ортада, табиғатта және күнделікті тіршілікте байқалатын сандық, сапалық өзгерістерді бақылауда өзінің білімін қолдана білу және сол арқылы экологиялық проблемалардың мәнін түсіну
- — пән бойынша алған білім жүйесін басқа пәндерде алынған білім қорымен
- байланыстырып, табиғат туралы материалистік көзқарас қалыптастыру;
- — ағзалармен, табиғи заттармен, оларды зерттеп-танып білуге қажетті көрнекі
- және техникалық құрал –жабдықтармен жұмыс жасай білудің біліктері мен
- дағдыларын қалыптастыру;
- — экологиялық білім, білік, дағдыны оқу үрдісінде, өмірде, қоғамға пайдалы
- еңбекте жүзеге асыра білуге үйрету;
- — тұлғаның экологиялық білім, білік қалыптастырудағы шығармашылық
- дербестігін қалыптастыру, табандылығын тәрбиелеу;
- — тұлғаның пәнге көзқарасын, икемі мен құштарлығын пәнаралық

5. Қорытынды

Химия және биология пәндері басқа да жаратылыстану пәндерімен өтетығыз байланыста болады. Қазіргі кезде білім беру саласына қойылып отырған басты міндет – білім сапасын көтеру, компьютерлендіру, интернет, компьютерлік желі, электронды оқулық дайындау және пайдалану. Бұлардың барлығының қазіргі заман талабына сай білім алуына, білім сапасын арттыруда тигізер әсері мол. Қазіргі таңда оқытылатын пәндер оқушылардың болашағы, таңдайтын мамандығына қарай бағытталуда, яғни мақсатты білім беру ісіне ерекше мән беріле бастады. Бұл мақсатқа жету үшін оқушының өзі арқылы ойлау қабілетін дамытады. Оқушы белгілі білім жинақтайды, оны өз тұжырымына салып қорытады, қабылдайды. Ең бастысы ҰБТ таңдауында жоғары балл жинауға мүмкіндік алады. «Нені ұғындым, қалай ұғындым?» деген сұрақтарға жауап беру арқылы өзінің жинақтаған білімін ойелегінен өткізеді. Ендеше сабақтардағы пәнаралық байланыс мектеп материалы ретінде химия, биологияда қарастырылған барлық мәліметтерді байланыстыра оқыту оқушының бүкіл дүниесімен, табиғатпен, қоғаммен қатынас жасауына бағыт

A close-up photograph of a large bouquet of light pink roses. The roses are in various stages of bloom, with some showing more layers of petals. The background is a plain, light-colored surface. Overlaid on the center of the bouquet is the text "Назарларыңызға рахмет!" in a bold, purple, italicized font. In the bottom right corner, there is a small white label with the text "BUKET-EXPRESS.KIEV.UA" in black capital letters.

***Назарларыңызға
рахмет!***

BUKET-EXPRESS.KIEV.UA